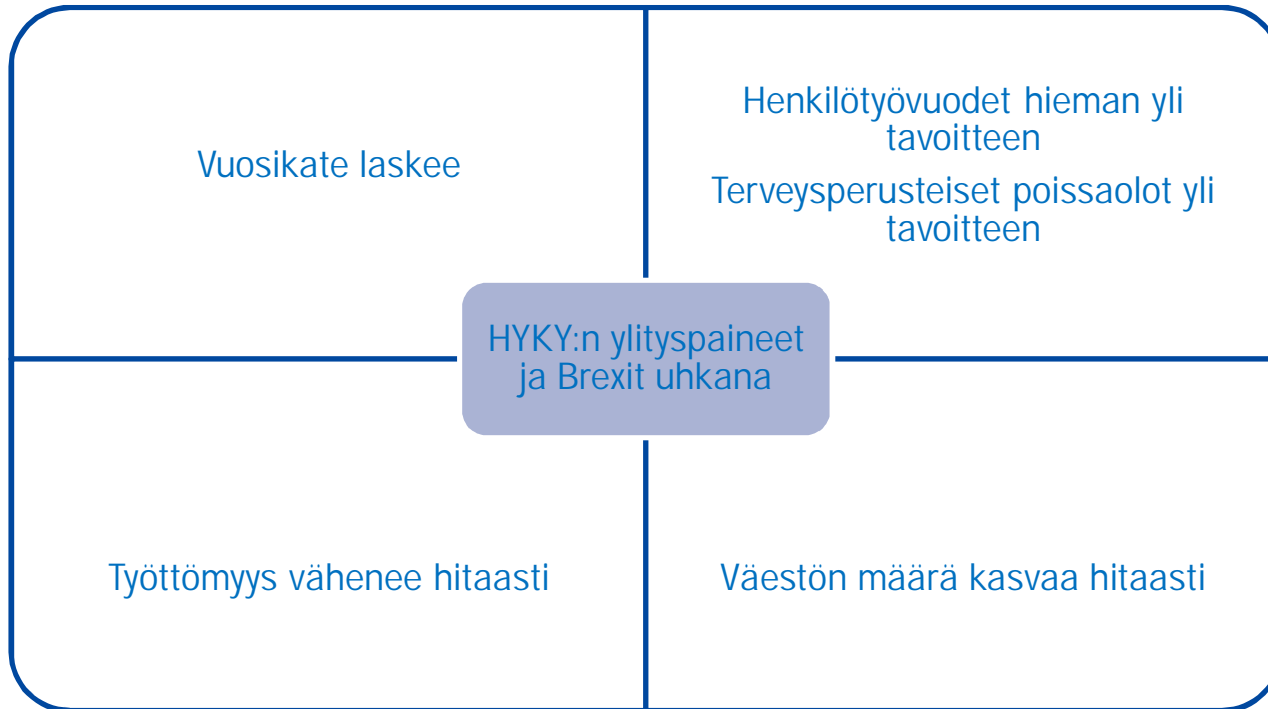
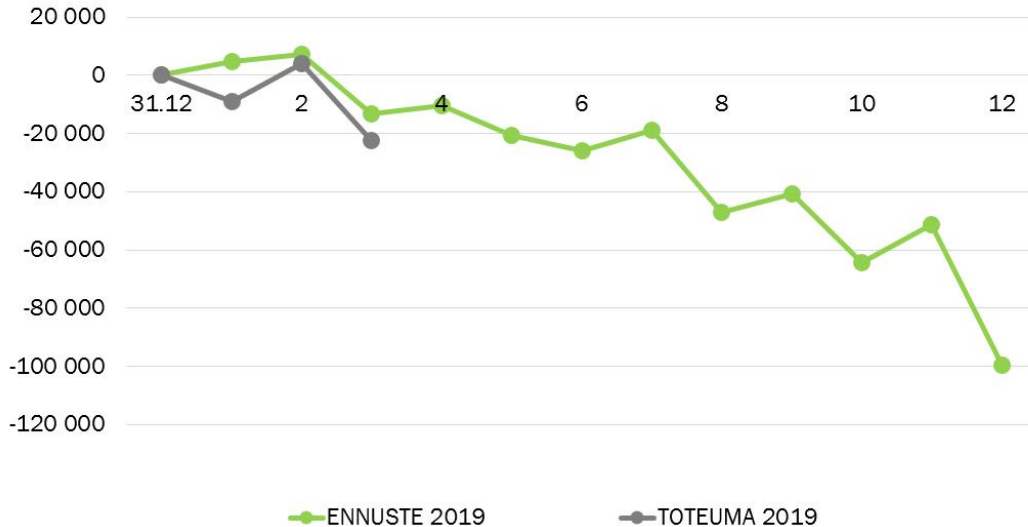

Talouden seurantaraportti tammi-maaliskuu 2019

Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen kehitys (netto) 2019, 1 000 euroa
(ilman pitkäaik. lainanottoa, kons. talletuksia, vahinkorahastoa,
kuntatodistuksia ja antolainoja)

Maalis- ja joulukuussa 21 milj. euron
lainanlyhennys

Syyskuussa kiinteistöverojen ensimmäinen
maksuunpano, toinen marraskuussa

Elo-marraskuussa kunnallisveron
ennakonpalautukset aikaisemmista
vuosista poiketen

Talousarvion muutospaineet voimassa olevaan talousarvioon nähden (oma toiminta)

TA 2019: Ylityspaineet muutettuun talousarvioon nähden 2019						
KÄYTTÖTALOUSOSA			Sitova yhteensä		YHTEENSÄ	
1000 euroa	menot	tulot	menot	tulot	MENOT	TULOT
KONSERNIHALLINTO					1500,0	0,0
Tilakeskus			1500,0			
- väistötilajärjestelyt	500,0					
- rakennusten purkaminen	1000,0					
SIVISTYKSEN PALVELUALUE					155,5	0,0
Liikunta- ja kulttuuri vastuualue			144,7			
- määrärahan lisäys, siivous ja ict	7,7					
- määrärahan lisäys, nuorten MM-kisojen alijäämä	137,0					
Kaupunginmuseo			4,0			
- määrärahan lisäys, siivous ja ict	4,0					
Kansainväliset urheilutapahtumat			1,8			
- määrärahan lisäys, tukipalvelut	1,8					
Lahden kaupunginorkesteri			1,1			
- määrärahan lisäys, siivous ja ict	1,1					
Lahden kaupunginteatteri			3,9			
- määrärahan lisäys, siivous ja ict	3,9					
YHTEENSÄ	1655,5	0,0	1655,5	0,0	1655,5	0,0
NETTOMENOT YHTEENSÄ			1655,5		1655,5	

Tuloslaskelmaennuste 2019

(sisältää liikelaitokset ja sisäiset erät)

Milj. euroa	TA 2019	TA+LTA 2019	ENNUSTE 2019
Toimintatulot	151,1	151,6	151,6
Toimintamenot	788,3	788,8	790,4
TOIMINTAKATE	-637,2	-637,2	-638,9
Verotulot	486,6	487,6	487,6
Valtionosuudet	189,7	188,7	188,7
Rahoitustulot ja -menot	10,7	10,7	10,7
Korkotulot	13,1	13,1	13,1
Muut rahoitustuotot	16,9	16,9	16,9
Korkomenot	-18,6	-18,6	-18,6
Muut rahoitusmenot	-0,6	-0,6	-0,6
VUOSIKATE	49,8	49,8	48,2
Poistot käyttöön.	45,9	45,9	45,9
TILIKAUDEN TULOS	3,9	3,9	2,3

Lopullinen tilinpäätös ja tulos ovat todennäköisesti ennustetta heikompia, koska tässä ei ole käsitelty HYKY:n mahdollisia ylityspaineita. HYKY:n oma arvio vuoden 2019 alijäämästä oli alkuvuonna n. 19 M€, josta Lahden osuus on n. 60 %. Lahden osalta ylityspaine olisi näin laskien yli 11 M€. HYKY tekee oman arvionsa huhtikuun raportoinnin yhteydessä.

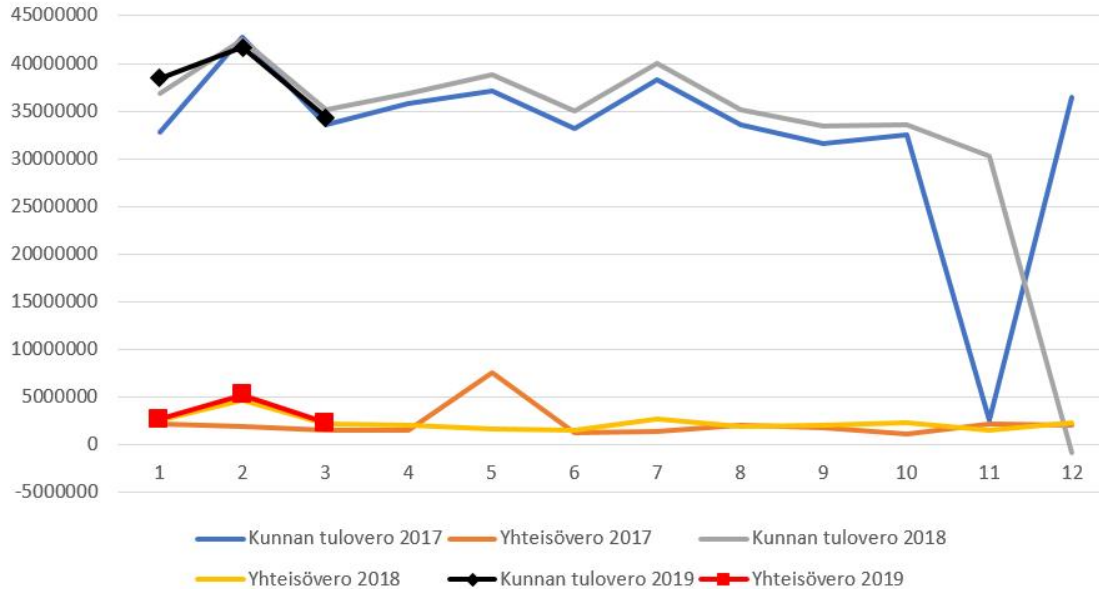
Tuloslaskelma 2019

(1000 €)	Voimassa oleva talousarvio 2019	Tot. 2019 01 - 03	Tot %	Tot.kasvu %	TP 2018	Tot. 2018 01 - 03	Ed.v. Tot. %
Toimintatuotot	150 532	36 036	23,9	5,0	150 904	34 334	22,8
Toimintakulut	-788 828	-191 185	24,2	4,3	-774 456	-183 245	23,7
TOIMINTAKATE	-637 196	-155 079	24,3	4,1	-622 211	-148 911	23,9
VEROTULOT	487 600	124 788	25,6	0,6	465 139	124 017	26,7
VALTIONOSUUDET	188 700	47 175	25,0	-1,3	191 367	47 815	25,0
Korkotuotot	13 096	2 270	17,3	-6,6	12 106	2 430	20,1
Muut rahoitustuotot	16 862	128	0,8	-25,7	15 909	173	1,1
Korkokulut	-18 615	-3 288	17,7	0,6	-15 998	-3 268	20,4
Muut rahoituskulut	-625	-27	4,4	331,4	-644	-6	1,0
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	10 718	-917	-8,6	36,5	11 374	-672	5,9
VUOSIKATE	49 822	15 967	32,0	-28,2	45 669	22 249	48,7
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-45 881	-9 845	21,5	0,3	-45 175	-9 812	21,7
TILIKAUDEN TULOS	3 941	6 122	155,4	-50,8	494	12 437	2 516,6

Verorahoitus

Kunnallis- ja yhteisöveron tilitykset 2017 - 2019

Verotulot

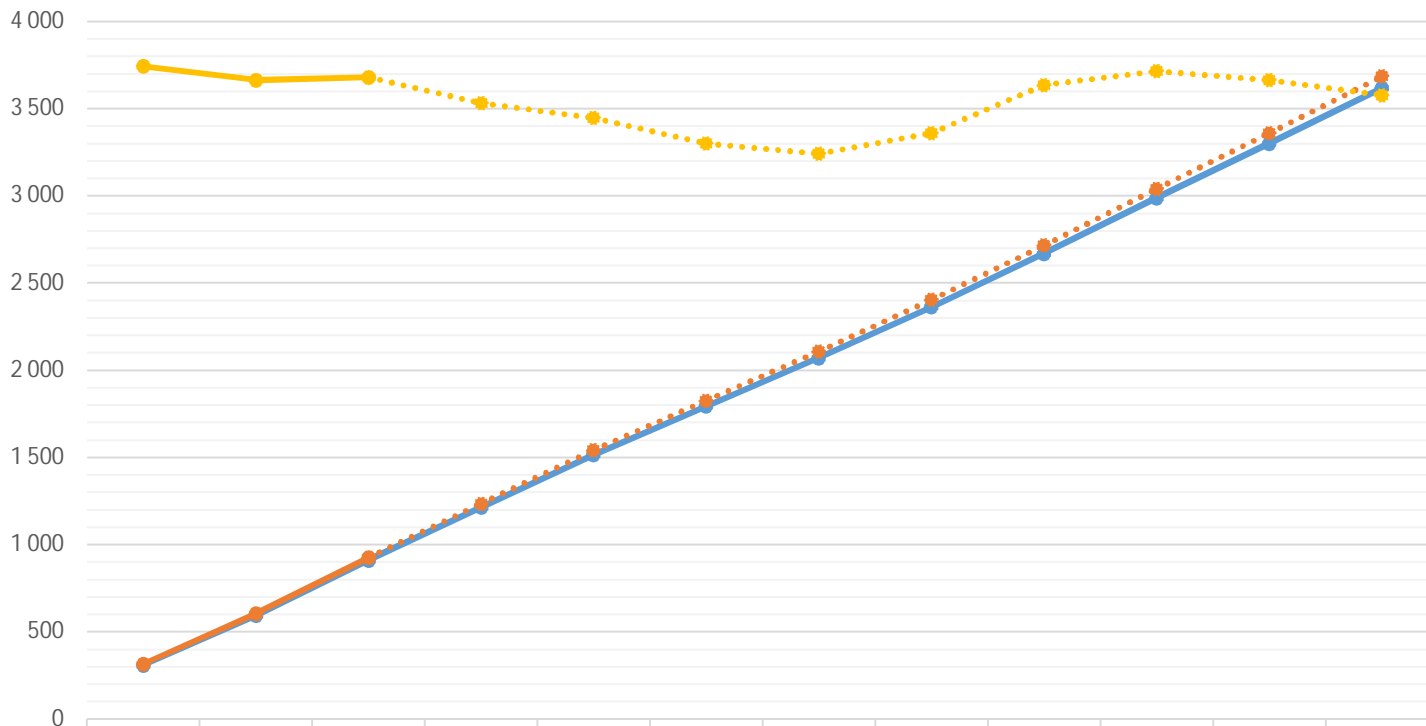
Verotulot toteutunevat muutetun talousarvion mukaisesti

Kunnallisveron kuukausitoteuma kuluvana vuonna poikkeaa edellisvuosien toteumista

- ennakonpalautukset jo elo-marraskuussa

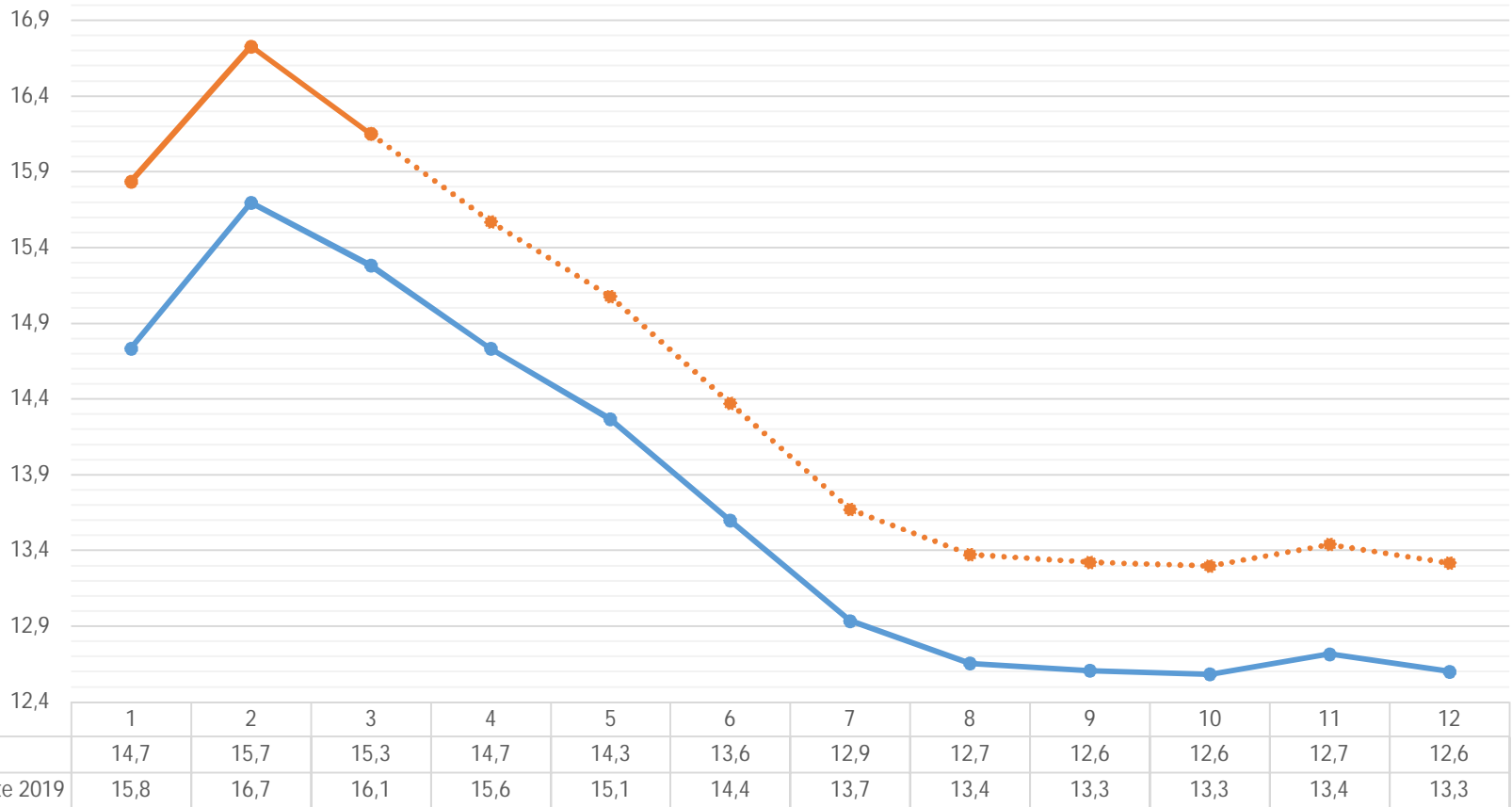
Kumulatiiviset henkilötyövuodet ja henkilöstömäärä - Kaupunki

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Henkilötyövuodet tavoite 2019	310	594	910	1 214	1 514	1 795	2 072	2 363	2 669	2 988	3 302	3 618
Henkilötyövuodet toteuma/ennuste 2019	315	605	925	1 234	1 541	1 826	2 107	2 404	2 716	3 041	3 360	3 685
Henkilöstömäärä toteuma/ennuste 2019	3 743	3 664	3 680	3 531	3 446	3 299	3 241	3 360	3 636	3 714	3 663	3 576

- Ennusteen mukaan henkilötyövuosia tulee olemaan enemmän kuin mikä on asetettu tavoitteeksi vuodelle 2019

Terveysperusteiset poissaolot kalenteripäivinä per henkilötyövuosi - Kaupunki

- Ennusteen mukaan terveysperusteisteisiä poissaoloja tulee olemaan enemmän kuin mikä on asetettu tavoitteeksi vuodelle 2019

Konsernihallinto, toiminnan vaikuttavuus

- Tilinpäätös vuodelle 2018
- Kehysvalmistelu ja laadintaohjeet talousarviovuodelle 2020 sekä taloussuunnitelmavuosille 2020–2022
- Talousarviomuutoksia vuoden 2019 talousarvioon

Osallisuus ja hyvinvointipalvelut, toiminnan vaikuttavuus

- Sosiaali- ja terveystieteiden ohjausta palvelusopimuksen pohjalta sekä yhdyspintojen selkeyttämistä on jatkettu hyvinvointiyhtymän ja sen eri toimialojen kanssa säännöllisissä yhteistyötapaamisissa
- Kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä on organisoitu omien ja seudullisten työryhmien (esim. Hyte- työryhmät, PETE- työryhmät) kautta ja osallistamalla Kunta hyvinvoinnin edistäjänä verkostoprojektiin sekä antamalla tukea paikallisten järjestöjen / yhdistysten hankkeisiin
- Osallistavan budjetoinnin toimintamallin kehittäminen on käynnistynyt kartoittaen mahdollisia yhteistyökumppaneita (mm. LAMK) sekä etsien tietoa/ kokemuksia toimintamallin kehittämiseen
- Erätauko dialogikeskustelut jatkuneet ja kaupunkilaisten osallisuutta lisätty mm. OmaLahti-tilaisuuksilla
- Palvelutorin tila- ja palveluarkkitehtuurin suunnittelu on edennyt aikataulussa eri toimijoiden yhteistyönä
- Osallistuttu Päijät-Hämeen kattavan kotouttamisen ja maahanmuuttotyön palvelukokonaisuuden suunnitteluun ja pilotoinnin valmisteluun (Kotouttamo)
- Senioreiden digitaito hanke jatkui laajentuen myös Nastolaan

Tukityöllistäminen, toiminnan vaikuttavuus

- Vauhdittamon kehittäminen ja yhteys Ohjaamo Lahteen
  - verkoston ylläpito, viestintä ja aseman vakiinnuttaminen, ICT-ratkaisut työhaussa
- Yrityspisteen kehittäminen (Ohjaamo, Vauhdittamo, Ladec, TE-toimisto)
- Työllisyydenhoidon vaikuttavuusseurannan kehitystyö
- Ympäristöpajan ja työhönvalmennuksen kehittäminen sekä asiakasvolyymien lisäys
- Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP Päijät-Häme/Lahti) kehittäminen
- Kesätyösetelien käyttökohteiden laajentaminen
- Työllistettyjä ajalla 1-3/2019 (omat + Lahti-lisät) yhteensä n. 320 hlöä

- Vauhdittamon toiminnassa ollut tammi-maaliskuussa 650 käyntikertaa, joista 496 ollut yksilökäyntejä. Ryhmävierailuissa 81 osallistujaa, joten yhteensä 731 käyntiä.

Konsernihallinto, talous

(1000 €)		Voimassa oleva talousarvio 2019	Tot. 2019 01 - 03	Tot %	Tot.kasvu %	TP 2018	TP 2018 01 - 03	Ed.v. tot. %
KONSERNIHALLINTO	Menot	-446 502	-107 574	24,1	2,5	-445 466	-104 967	23,6
	Tulot	12 605	5 150	40,9	4,2	18 737	4 941	26,4
	Netto	-433 897	-102 424	23,6	2,4	-426 728	-100 026	23,4
KONSERNIPALVELUT	Menot	-47 973	-10 011	20,9	-5,3	-40 191	-10 566	26,3
	Tulot	6 416	1 375	21,4	-3,1	7 245	1 419	19,6
	Netto	-41 557	-8 636	20,8	-5,6	-32 946	-9 147	27,8
TARKASTUSTOIMI	Menot	-389	-53	13,5	-16,3	-329	-63	19,1
	Netto	-389	-53	13,5	-16,3	-329	-63	19,1
ELINVOIMA JA KILP. KYKY	Menot	-9 601	-1 981	20,6	-28,4	-9 006	-2 766	30,7
	Tulot	608	1 260	207,3	60 728,7	589	2	0,4
	Netto	-8 994	-722	8,0	-73,9	-8 417	-2 763	32,8
TUKITYÖLLISTÄMINEN	Menot	-20 422	-3 935	19,3	-7,6	-21 908	-4 258	19,4
	Tulot	1 163	249	21,4	-15,1	1 803	294	16,3
	Netto	-19 259	-3 685	19,1	-7,0	-20 105	-3 965	19,7
MYYNTIVOITOT JA -TAPPIOT	Menot	0	0	—	—	-1 007	0	0,0
	Tulot	2 150	1 457	67,8	-41,4	5 687	2 484	43,7
	Netto	2 150	1 457	67,8	-41,4	4 680	2 484	53,1
OSALLISUUS JA HYVINV.	Menot	-4 117	-595	14,4	12,8	-4 054	-527	13,0
	Tulot	2 268	809	35,7	9,0	3 414	742	21,7
	Netto	-1 849	214	-11,6	-0,4	-640	215	33,6
OSTOT HYKY:LTÄ	Menot	-364 000	-91 000	25,0	4,9	-368 972	-86 787	23,5
	Tulot	0	0	0,0	-100,0	0	1	
	Netto	-364 000	-91 000	25,0	4,9	-368 972	-86 787	23,5

Sivistyksen palvelualue, talous ja toiminnan vaikuttavuus 1/2

KIRJASTO- JA TIETOPALVELUT

- Kirjastot ovat edistäneet kaupunkilaisten hyvinvointia, osaamista ja osallisuutta sisältö-, mediakasvatus- ja tapahtumatarjonnalla sekä saavutettavalla kirjastoverkolla ja monipuolisilla aukioloajoilla
- Tammi-maaliskuussa Lahden kirjastoissa 284.000 asiakaskäyntiä ja 532.000 lainausta

WELLAMO-OPISTO

- Osallistuttu ja osallistettu henkilöstöä Paavolan kampuksen kokonaisvaltaiseen suunnitteluun
- Aloitettu *Digivoimaa* –hanke; viedään koko toimialueelle avoimia, maksuttomia matalan kynnyksen digiklinikoita yhteistyössä kirjastojen kanssa
- Jatkettu *Voimaa Wellamosta* –hanketta; järjestetty suosittuja avoimia ja maksuttomia kauppakeskuskävelyjä, kehitetty eläkevalmennusta sekä viriketoimintaa muistisairaille ja vanhusten palvelutaloihin

KAUPUNGINTEATTERI

- Talousarviossa oleva katsojamäärätavoite 83.000 katsojaa ei tule alkuvuoden katsojamäärien perusteella toteutumaan. Oma tulorahoitus/katsoja tulee myös jäämään alle tavoitteen.
- Teatterin mahdolliseen yhtiöittämiseen liittyen teatterissa on käynnissä yhteistoimintaneuvottelut, joihin henkilöstöä on laajasti osallistettu. Päätös mahdollisesta yhtiöittämisestä tehdään syksyllä 2019 ja sen valmistelu on käynnissä.

Sivistyksen palvelualue, talous ja toiminnan vaikuttavuus 2/2

KAUPUNGINMUSEO

- LADin toiminnan ja sisältöjen suunnittelu edennyt hyvin LAD saataneen yleisölle avoimeksi kesäkuussa 2021
- Historiallisen museon (Lahden kartano) uusien sisältöjen suunnittelu etenee; peruskorjaus valmistunee lokakuussa 2020, jonka jälkeen tuotetaan uudet sisällöt

NUORISOPALVELUT

- Nuorten työllisyyspalveluiden asiakkaana ollut 403 nuorta sekä suunnitelmallisesti tuettavia nuoria ollut etsivässä nuorisotyössä ja nuorten tukipalvelut Dominossa yhteensä 338. (Ohjaamon ja alueellisen nuorisotyön asiakasmääriä ja lukuja ei tilapäisesti saatavissa järjestelmäongelmien takia)
- Taloudellista ja toiminnallista epävarmuutta aiheuttaa Sammonkatu 8 ja Joutjärven nuorisotalon kiinteistöjen sisäilmaongelmat ja niistä aiheutuvat väistötilatarpeet

VARHAISKASVATUSPALVELUT

- Yksityisessä varhaiskasvatuksessa palvelusetelillä olevien lasten määrä on kasvanut ja lisäksi on otettu kysyntään vastaamiseksi käyttöön lisää päivähoitopaikkoja. Näistä aiheutuviin kustannuksiin ei ole talousarviossa varauduttu, joten toimenpiteistä aiheutuu tarvetta lisätalousarvioon.

Sivistyksen palvelualue, talous

(1000 €)		Voimassa oleva talousarvio 2019	Tot. 2019 01 - 03	Tot %	Tot.kasvu %	TP 2018	TP 2018 01 - 03	Ed.v. tot. %
SIVISTYKSEN PALVELUALUE	Menot	-238 697	-61 129	25,6	6,1	-232 720	-57 642	24,8
	Tulot	15 729	6 028	38,3	14,8	16 279	5 251	32,3
	Netto	-222 967	-55 101	24,7	5,2	-216 441	-52 391	24,2
PALVELUALUEEN YHTEISKUST.	Menot	-1 893	-821	43,3	55,9	-2 731	-526	19,3
	Tulot	1 076	2 528	234,9	62,4	1 766	1 556	88,1
	Netto	-817	1 707	-209,1	65,8	-965	1 030	106,8
LASTEN JA NUORTEN KASVU	Menot	-176 341	-45 117	25,6	6,3	-170 808	-42 443	24,8
	Tulot	10 786	2 298	21,3	-7,8	9 892	2 494	25,2
	Netto	-165 555	-42 819	25,9	7,2	-160 916	-39 949	24,8
OSAAMINEN JA TIETO	Menot	-22 465	-5 603	24,9	2,7	-21 984	-5 456	24,8
	Tulot	746	195	26,2	-26,5	651	265	40,8
	Netto	-21 720	-5 408	24,9	4,2	-21 334	-5 191	24,3
WELLAMO-OPISTO	Menot	-4 067	-932	22,9	0,6	-3 869	-926	23,9
	Tulot	1 425	407	28,5	31,9	1 376	308	22,4
	Netto	-2 642	-525	19,9	-15,0	-2 493	-618	24,8
LIIKUNTA- JA KULTTUURI	Menot	-29 089	-7 421	25,5	3,6	-28 633	-7 164	25,0
	Tulot	1 483	504	34,0	9,9	2 122	459	21,6
	Netto	-27 606	-6 917	25,1	3,2	-26 511	-6 705	25,3
KAUPUNGINMUSEO	Menot	-4 149	-1 141	27,5	8,0	-4 193	-1 056	25,2
	Tulot	200	96	48,2	-42,9	471	169	35,8
	Netto	-3 949	-1 045	26,5	17,7	-3 722	-887	23,8
KV URHEILUTAPAHTUMAT	Menot	-692	-94	13,6	34,8	-501	-70	13,9
	Tulot	13	0	0,0	0,0	0	0	0,0
	Netto	-679	-94	13,9	34,8	-501	-70	13,9

Kaupunkiympäristön palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

- Tammi-maaliskuussa teknisen ja ympäristölautakunnan käsittelyssä on ollut yhteensä 9 asemakaavakohtetta
- Tammi-maaliskuun aikana on kaavoitettu 7 omakotitonttia, muun asumisen kerrosalaa n. 1000 000 m² ja elinkeinoelämän kerrosala n. 100 000 m².
- Lahti on jättänyt hakemuksen Euroopan vihreä pääkaupunki 2021 –kilpailuun. Lahti oli kolmen parhaan joukossa ehdolla Euroopan vihreäksi pääkaupungiksi 2020, mutta tämän kilpailun voitti Lissabon.
- Runsasluminen talvi aiheutti kunnossapidolle haasteita, joista olosuhteet huomioiden selvittiin hienosti. Lumen siirroista ja kuljetuksista syntyi merkittävästi normaalia vuotta enemmän kustannuksia.
- Matkakeskuksen liityntäpysäköinnin väliaikaisjärjestelyt saatiin toteutettua tavoitellussa laajuudessa.
- Lahden suurin tiehanke Lahden eteläinen kehätie edistyy aikataulussaan.
- Tammi-maaliskuussa rakennusvalvonnassa on myönnetty pääosin rakennus- ja toimenpidelupia 177 kpl (vuonna 2018: 183). Luvat ovat sisältäneet 59 uutta rakennusta (2018: 46), joissa on ollut yhteensä 114 asuntoa (2018: 182). Vastaavasti uusia asuntoja on valmistunut 180 kpl (2018: 135).
- Jätehuoltoviranomainen on aloittanut jätehuollon kuntakierrokset. Palvelutason valmistelu on aloitettu Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy:n kanssa

Kaupunkiympäristön palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

- Skanska Infra Oy:n rengasleikkeiden hyötykäyttöön myönnettiin ympäristölupa.
- Polyaromaattisten hiilivetyjen mittaukset ovat alkamassa ja pienpolton aiheuttamista haitoista on tiedotettu runsaasti
- Hiljaisten alueiden kartoitus tuotiin rakennus- ja ympäristölautakuntaan tiedoksi ja alueiden säilyttämistä yleiskaavan keinoin tutkitaan
- Lahden ammattikorkeakoulun kanssa on toteutettu CFC-yhdisteitä käyttävien laitosten valvontaa
- Pohjavesien yhteistarkkailu käynnistyi. Käynnistyneessä RAINMAN -hankeessa selvitetään ilmastonmuutoksen mahdollisia vaikutuksia pohjaveteen ja sitä kautta esimerkiksi maankäytön suunnitteluun. Hankkeessa tiivis yhteistyö Pietarin, Helsingin ja Mikkelin kanssa.
- Kumiankosken säännöstelyn lopettamiseen ja säännöstelypadon purkamiseen saatu ELY:ltä 70 000 €:n rahoitus. Okeroisissa Erviänojan Myllylampi kunnostettiin ja vanha puinen pato (kalojen noususte) korvattu tekokoskella. Lisäksi järvillä alkutalven normaaleja vesienhoitotöitä (mm. hoitokalastus, vedenlaadun seuranta, hapetus).
- Jatkettu Lahden kaupungin koordinoiman *Hule S&C* -hankkeen toteuttamista; järjestetty loppuseminaari Otaniemessä ja tuotettu julkaisuja. Viety *Hulevesien hallintaa kustannustehokkailla hybridiratkaisuilla* -kärkihankkeen toteutus loppuun.
- Elintarvikevalvonnan asiakastyytyväisyyskysely alkuvuonna 2019. Hyvät tulokset heijastavat toimijoiden positiivista suhtautumista ja luottamista valvojiin

Kaupunkiympäristön palvelualue, talous

(1000 €)		Voimassa oleva talousarvio 2019	Tot. 2019 01 - 03	Tot %	Tot.kasvu %	TP 2018	TP 2018 01 - 03	Ed.v. tot. %
KAUPUNKIYMP. PALVELUALUE	Menot	-49 101	-10 178	20,7	14,0	-44 912	-8 931	19,9
	Tulot	40 574	4 309	10,6	-17,4	39 273	5 218	13,3
	Netto	-8 528	-5 870	68,8	58,1	-5 639	-3 713	65,8
PALVELUALUEEN YHTEISKUST.	Menot	-1 200	-257	21,4	0,5	-1 319	-256	19,4
	Tulot	0	-16	—	-26 448,7	136	0	0,0
	Netto	-1 200	-273	22,7	6,6	-1 183	-256	21,6
MAANKÄYTTÖ JA ALUEHA	Menot	-28 094	-6 866	24,4	19,9	-25 966	-5 726	22,1
	Tulot	26 151	2 108	8,1	-23,1	26 476	2 742	10,4
	Netto	-1 943	-4 758	244,9	59,5	510	-2 983	584,6
JOUKKOLIIKENNE	Menot	-19 808	-3 055	15,4	3,6	-17 627	-2 949	16,7
	Tulot	14 423	2 216	15,4	-10,5	12 661	2 476	19,6
	Netto	-5 385	-839	15,6	77,1	-4 967	-474	9,5

Taseyksiköt, talous

(1000 €)		Voimassa oleva talousarvio 2019	Tot. 2019 01 - 03	Tot %	Tot.kasvu %	TP 2018	TP 2018 01 - 03	Ed.v. Tot. %
Lahden Tilakeskus	LIIKEVAIHTO	66 414	16 603	25,0	8,3	62 298	15 333	24,6
	TILIKAUDEN YLI-/ALIJ	431	3 497	812,2	31,8	-1 131	2 653	234,5
Lahden Kaupunginorkesteri	LIIKEVAIHTO	1 056	275	26,0	55,9	790	176	22,3
	TILIKAUDEN YLI-/ALIJ	0	-30	—	-82,8	-257	-173	67,5
Lahden kaupunginteatteri	LIIKEVAIHTO	2 224	626	28,2	14,1	1 980	549	27,7
	TILIKAUDEN YLI-/ALIJ	0	6	—	-107,0	69	-93	135,7

Investoinnit

- Kiinteän omaisuuden tuloissa näkyy alkuvuonna Jalkarannan tonttien myyntitulot sekä yksi erä Starkin alueen myyntituloista.
- Tammi-maaliskuussa julkisen käyttöomaisuuden menoista valtaosa syntyy Eteläisen kehätien rakentamisesta (noin 2,9 milj.€). Vuonna 2018 aloitettu Asko II urakka saatetaan loppuun vuonna 2019 ja ulkovaloverkkoa kunnostetaan jatkuvasti. Tapanilankodin sekä Etelä-Kytölä II asuinalueiden rakentaminen on aloitettu.
- Talonrakennuksen investointien toteutuma oli yhteensä 4,8 milj. € ja 9,1% talonrakennuksen budjetista, rakennusten ja huoneistojen myynnin tulokertymä on 0,1 milj. €. Alkuvuoden merkittävin valmistunut hanke on pääterveys-aseman perusrakennuksen vaihe 2 maaliskuussa. Rakenteilla olevista suurin kohde on Launeen uusi monitoimitalo.

(1000 €)		Voimassa oleva talousarvio 2019	Tot. 2019 01 - 03	Tot %	TP 2018	Ed.v. tot. %
Arvopaperit ja osuudet	Menot	-3 090	-392	12,7	-11 558	3,4
	Tulot	0	0	0,0	1 160	0,0
	Netto	-3 090	-392	12,7	-10 398	3,7
Kiinteä omaisuus	Menot	-4 750	-53	1,1	-9 709	7,9
	Tulot	3 150	1 904	60,4	5 960	46,5
	Netto	-1 600	1 852	115,7	-3 750	53,4
Julkinen käyttöomaisuus	Menot	-50 500	-4 255	8,4	-45 346	4,6
	Tulot	1 040	0	0,0	410	0,0
	Netto	-49 460	-4 255	8,6	-44 936	4,7
Talonrakennus	Menot	-53 137	-4 814	9,1	-48 471	14,1
	Tulot	2 400	118	4,9	8 737	0,0
	Netto	-50 737	-4 696	9,3	-39 734	17,2
Irtain omaisuus	Menot	-6 804	-383	5,6	-2 626	6,5
	Tulot	0	0	0,0	0	
	Netto	-6 804	-383	5,6	-2 626	6,5
YHTEENSÄ	Menot	-118 281	-9 897	8,4	-117 711	8,7
	Tulot	6 590	2 022	30,7	16 266	17,0
	Netto	-111 691	-7 874	7,1	-101 445	7,4

Lainannostosuunnitelman toteutuminen

Myöntämisvaltuus, euroa	Valtuus	Käytetty	Käyttämättä
Lyhytaikainen luotto (ottolainat), samanaikaisesti nostettuna enintään	190 000 000		190 000 000
Määräysvallassa oleville yhteisöille ja säätiöille (antolainat)*	120 000 000	340 000	119 660 000
Suojautumistoimentpiteet korko- ja valuuttariskeiltä (johdannaisopimukset)	200 000 000		200 000 000
Pitkäaikainen luotto (ottolainat)	110 000 000		110 000 000

* Valtuuden enimmäismäärään ei sisällytetä konvertoinneista johtuvaa luoton myöntämistä (lainan enneaikainen takaisin maksu ja lainan nosto uusilla ehdoilla).

Määräraha, euroa	Valtuus	Käytetty	Käyttämättä
Ottolainat			
Pitkäaikainen, lisäykset	110 000 000		110 000 000
Pitkäaikainen, vähennykset	-44 600 000	-21 050 000	-23 550 000
Lyhytaikainen, nettomuutos	0		0
Netto	65 400 000	-21 050 000	86 450 000
Antolainat, pitkäaikainen ja lyhytaikainen			
Lisäykset	50 000 000		50 000 000
Vähennykset	-43 320 000	-3 230 642	-40 089 358
Netto	6 680 000	-3 230 642	9 910 642

Vahinkorahasto 31.03.2019

Sijoitettu pääoma 10.517.753 € ja peruspääoma 10.402.484 €

Pääoma EUR	Vastapuoli	Kohde	Markkina- arvo	Tuotto-odotus (netto)	Toteutunut tuotto
2.400.000	Ålandsbanken	Asuntorahasto	2.933.719	4-6 %	Salkku, sijoituksen alusta (23.12.2013) 39,98 % (6,56 % p.a.), 12 kk 4,28%, 1 kk 0,73 %
2.000.000	Ålandsbanken	Tonttirahasto	2.199.762	4 %	
2.000.000	OP	OP-Metsänomistaja	2.103.614	4 %	Rahasto, sijoituksen alusta (29.12.2016) 7,9 % 12 kk 6,1 %
0	Taaleri	Parkki A	0	0,1 %	Rahasto lunastettu 15.2.2019 rahastomuutosten vuoksi. Rahaston pääoma 4.059.074 euroa ja rahaston voitto 53.205,94 euroa. Varat siirretty tilivaroihin.
4.117.753	Päijät-Hämeen Osuuspankki (tilivarat)				0 %

Ålandsbanken Asuntorahasto Erikoissijoitusrahasto, C-sarja:

Uudet, pienemmät vuokra-asunnot kasvukeskuksissa, pääasiassa pääkaupunki-seudulla, omistusaika enintään 10 vuotta.

Ålandsbanken Tonttirahasto Erikoissijoitusrahasto, B-sarja:

Kasvualueilla rakennusyrityksille ja asunto-osakeyhtiöille vuokralle tarjottavat asuintalotontit. Vuokra-ajat yleensä 25 vuotta.

OP-Metsänomistaja Erikoissijoitusrahasto, B-osuus

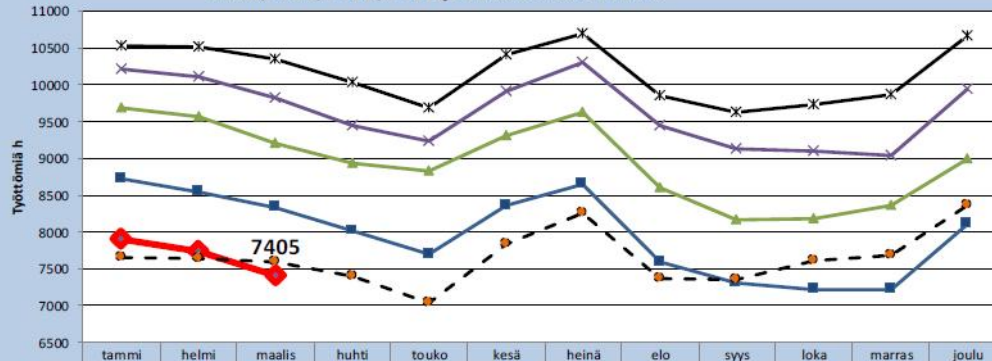
Suomessa sijaitsevat maantieteellisesti ja kokoluokittaisesti hajautetut metsäkiinteistöt.

Taalerin Erikoissijoitusrahasto Taaleri Parkki, Kasvu:

Max 12 kk mittaiset Suomessa toimiluvan saaneiden talletuspankkien talletukset.

Työttömyys

Työttömien määrä Lahdessa 2012 ja 2015-2019 kuukausittain ja muutos vuosista 2012,2015, 2016, 2017 ja 2018 vuoteen 2019

erotus 2019-2018	-822	-813	-923									
erotus 2019-2017	-1795	-1835	-1797									
erotus 2019-2016	-2309	-2384	-2417									
erotus 2019-2012	250	88	-183									

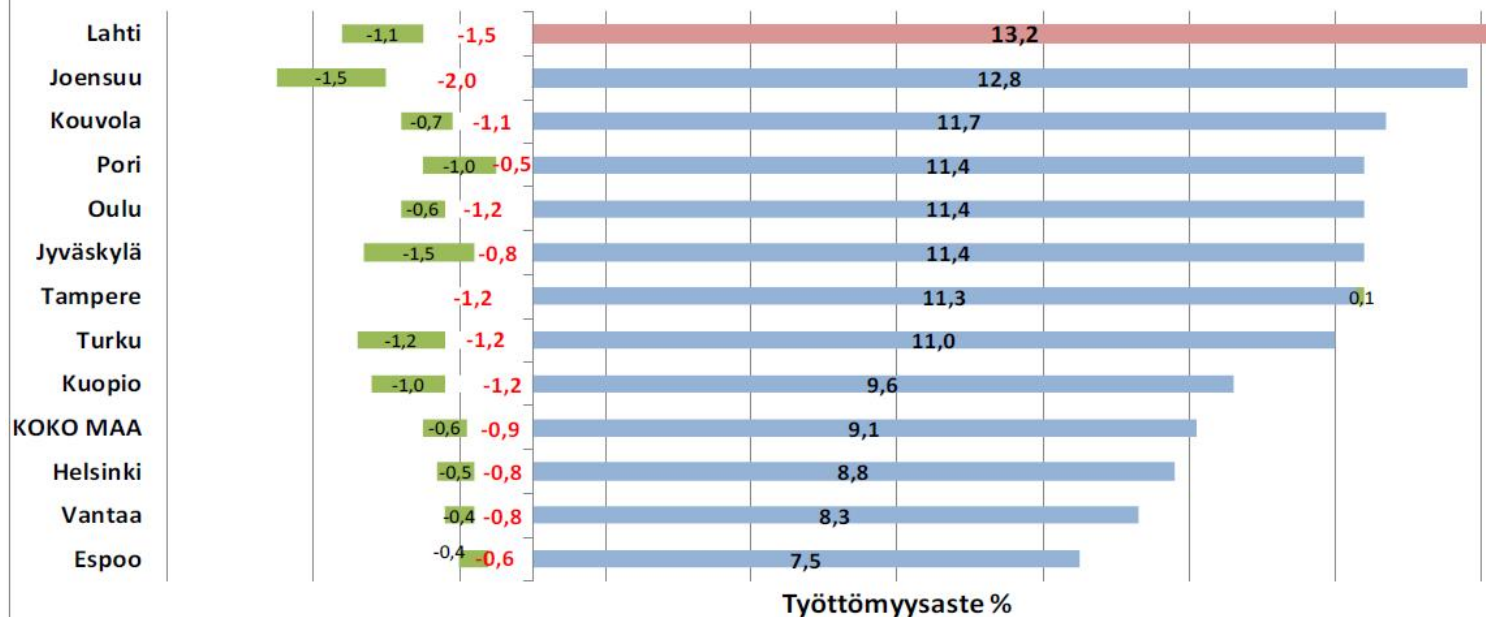
Maaliskuun työttömyysaste 13,2 %

- Lahden työttömyysaste oli vuoden 2019 maaliskuun lopussa 13,2 %, 1,5 prosenttiyksikköä alempi kuin vuosi sitten.
- Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukainen koko maan työttömyysaste oli maaliskuussa 9,1 %.
- Työttömiä työnhakijoita oli Lahdessa maaliskuussa 7 405, 923 henkilöä vähemmän kuin vuosi sitten.
- Alle 25-vuotiaita työttömiä oli 1 084 henkilöä, 63 henkilöä vähemmän kuin vuosi sitten.
- Yli vuoden yhtäjaksoisesti työttöminä olleita oli 2 381, 767 henkilöä vähemmän kuin vuotta aiemmin.
- Uusia avoimia työpaikkoja oli Lahdessa maaliskuun lopussa 1 805, 218 työpaikkaa enemmän kuin vuosi sitten.

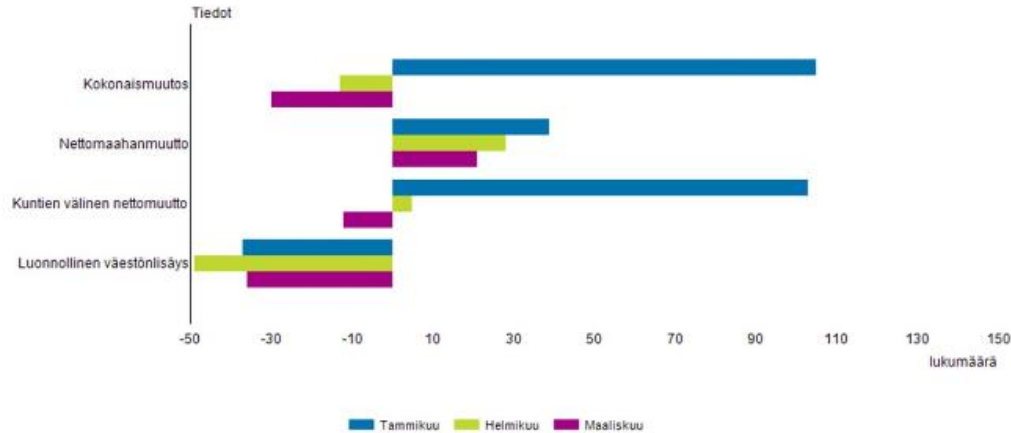
Työttömyysaste suurissa kaupungeissa

12 suurimman kaupungin työttömyysaste vuoden 2019 MAALISKUUSSA ja työttömyysasteen muutos **vuoden 2018 maaliskuusta** sekä **vuoden 2019 alusta** prosenttiyksikköä

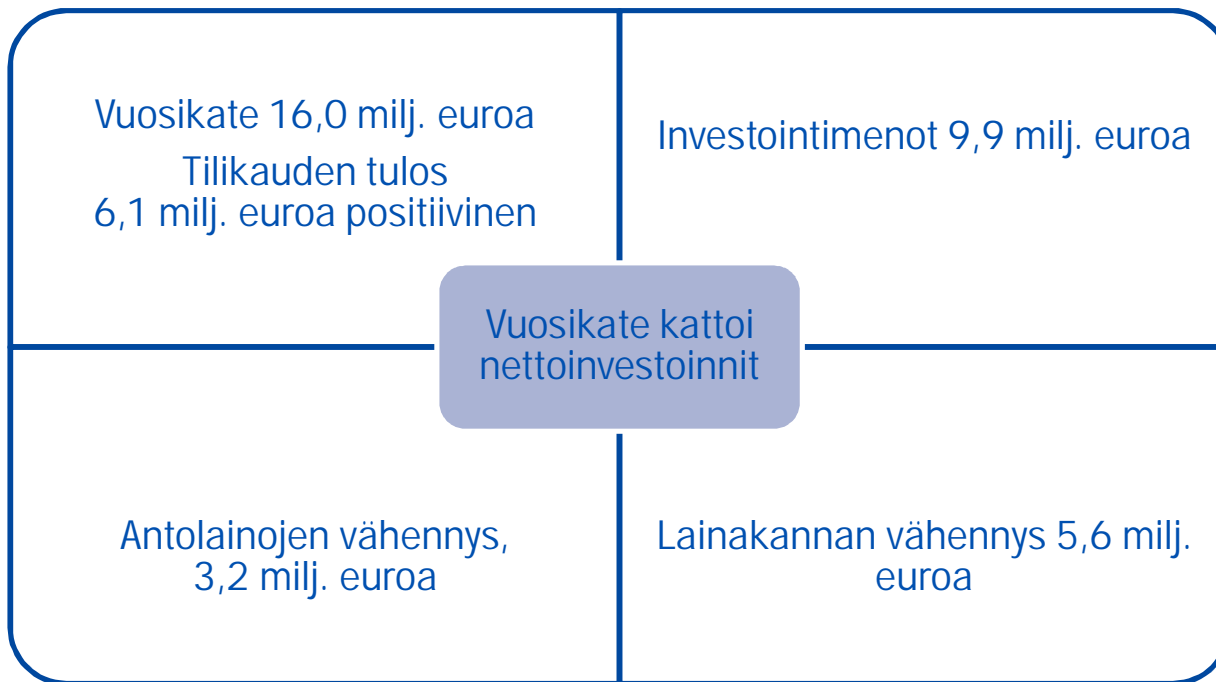
Väestön määrän kehitys

- Lahden ennakkoväkiluku maaliskuussa 2019 oli 120 013 eli kuukaudessa väkiluku laski 30 henkilöä
- Tammi-maaliskuun aikana väestön määrä on kasvanut 62 henkilöllä. Lahden väkilukua lisäsi vuoden 2019 kolmen ensimmäisen kuukauden aikana muuttoliike yhteensä 184 henkilöllä. Kuntien välinen nettomuutto on ollut 96 henkilöä plussalla ja nettomaahanmuutto 88 henkilöä plussalla. Vuoden alusta luonnollinen väestönlisäys (syntyneiden ja kuolleiden erotus) on ollut miinuksella 122 henkilöä.

Osavuositatsaus (Q1) tammi-maaliskuulta 2019, kaupunki

LAHDEN KAUPUNKI

KAUPUNGIN TULOSLASKELMA (1 000€)	1.1.-31.3.2019	1.1.-31.3.2018	1.1.-31.12.2018
Myyntituotot	4 714	4 972	22 308
Maksutuotot	3 594	3 410	16 550
Tuet ja avustukset	4 497	2 463	9 149
Muut toimintatuotot	7 827	9 084	43 266
Toimintatuotot	20 631	19 928	91 273
Palkat ja palkkiot	-31 523	-30 920	-119 361
Eläkekulut	-9 105	-10 048	-35 581
Muut henkilösivukulut	-930	-1 027	-4 323
Henkilöstökulut	-41 558	-41 996	-159 266
Palvelujen ostot	-115 938	-110 496	-479 686
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-4 248	-4 607	-16 220
Avustukset	-9 084	-7 762	-37 607
Muut toimintakulut	-4 952	-5 195	-22 046
Toimintakulut	-175 781	-170 056	-714 825
TOIMINTAKATE	-155 079	-150 128	-622 211
Verotulot	124 788	124 017	465 139
Valtionosuudet	47 175	47 815	191 367
Rahoitustuotot ja -kulut	-917	-202	11 374
VUOSIKATE	15 967	21 502	45 669
Poistot ja arvonalentumiset	-9 839	-9 805	-45 147
Satunnaiset erät	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	6 128	11 697	522

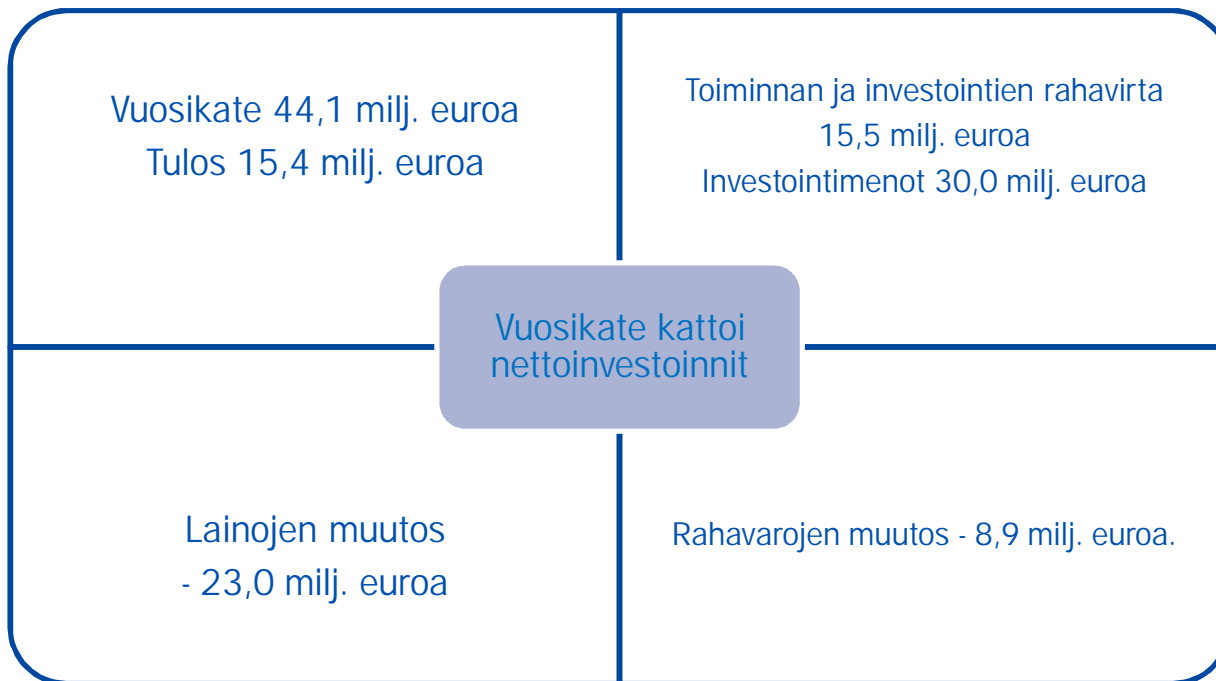
KAUPUNGIN RAHOITUSLASKELMA (1 000€)	1.1.-31.3.2019	1.1.-31.3.2018	1.1.-31.12.2018
<u>Toiminnan rahavirta</u>	14 395	19 019	40 630
Vuosikate	15 967	21 502	45 669
Satunnaiset erät	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-1 572	-2 484	-5 039
<u>Investointien rahavirta</u>	-7 874	-6 770	-101 451
Investointimenot	-9 897	-9 543	-117 711
Rahoitusosuudet investointeihin	0	0	653
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 022	2 773	15 606
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	6 521	12 249	-60 821
Rahoituksen rahavirta			
<u>Antolainauksen muutokset</u>	3 174	2 874	-1 855
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	-37 693
Antolainasaamisten vähennykset	3 174	2 874	35 838
<u>Lainakannan muutokset</u>	-5 584	7 148	42 145
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	110 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-21 050	-1 050	-61 600
Lyhytaikaisten lainojen muutos	15 466	8 198	-6 255
<u>Muut maksuvalmiuden muutokset</u>	-17 017	-16 144	-18 607
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-158	-61	-458
Vaihto-omaisuuden muutos	13	-7	16
Saamisten muutos	-1 529	-9 073	-7 400
Korottomien velkojen muutos	-15 344	-7 004	-10 766
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-19 427	-6 122	21 683
Rahavarojen muutos	-12 905	6 127	-17 606
Rahavarat 31.12.	75 131	111 769	88 036
Rahavarat 1.1.	88 036	105 642	105 642

KAUPUNGIN TASE (1 000€)	31.3.2019	31.3.2018	31.12.2018
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	5 418	6 253	5 618
Aineelliset hyödykkeet	659 117	609 053	659 730
Sijoitukset	670 206	652 973	668 689
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	248	248	248
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	55	90	68
Saamiset	68 525	68 669	66 996
Rahoitusarvopaperit	6 420	39 382	39 479
Rahat ja pankkisaamiset	68 710	72 387	48 557
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 478 700	1 449 055	1 489 608
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma	437 196	437 196	437 196
Arvonkorotusrahasto	80	80	80
Muut omat rahastot	10 561	10 445	10 561
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	156 710	152 028	152 028
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	6 128	11 697	634
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	1 543	1 770	1 543
PAKOLLISET VARAUKSET	6 965	7 607	6 965
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2 582	3 136	2 740
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen	720 759	655 175	720 759
Lyhytaikainen	136 176	169 920	157 103
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 478 700	1 449 055	1 489 608

Osavuositiedot tammi-maaliskuulta 2019, konserni

LAHTI-KONSERNIN OSAVUOSIKATSAUS Q1/2019

Konserniyhteisö		Kunnan omistus	Konsernin omistus
1.	Lahti Energia Oy LE sähköverkko Oy Pilke Energia Oy Koskipower Oy	100 %	100 %
2.	Lahti Aqua Oy Aqua Palvelu Oy Aqua Verkko Oy LABIO Oy	100 % 100 % 100 % 0 %	100 % 100 % 100 % 83,43 %
3.	Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy	58,58 %	58,58 %
4.	Lahden Pysäköinti Oy	100 %	100 %
5.	Lahden Sairaalaparkki Oy	0 %	81,89 %
6.	Lahden Seutu - Lahti Region Oy	59,50 %	59,50 %
7.	KOKO Lahti Oy	100 %	100 %
8.	Lahti Events Oy	0 %	100 %
9.	Lahden Talot Oy Kiinteistö Oy Vesijärvenkatu 36, Lahden Asunnot Oy, Lahden Palveluasunnot Oy	100 %	100 %

Konserniyhteisö	Kunnan omistus	Konsernin omistus
10. Lahden Seudun Kehitys Oy - LADEC Energia Oy	75,66 %	76,76 %
11. Työterveys Wellamo Oy	59,60 %	61,85 %
12. Kiinteistö Oy Lahden Tiedepuisto	54,60 %	54,60 %
13. Paavolakiinteistöt Oy	100 %	100 %
14. Spatium Toimitilat Oy	100 %	100 %
15. Provincia Oy	57,63 %	65,04 %
16. Lahden Työn Paikka Oy	89,95 %	89,95 %
17. Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy	56,90 %	79,46 %
18. Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut Oy	56,90 %	79,46 %
19. Päijät-Hämeen liitto ky Päijät-Hämeen pelastuslaitos	56,44 %	56,44 %
20. Koulutuskeskus Salpaus ky Salpaus-palvelut Oy	63,86 %	63,86 %
21. Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä Päijät-Hämeen Tekstiilihuolto Oy	52,34 %	52,34 %

LAHTI-KONSERNIN OSAVUOSIKATSAUS Q1/2019

Konserniyhteisö	Kunnan omistus	Konsernin omistus
22. Kiinteistö Oy Hansaparkki	56,88 %	56,88 %
23. Kiinteistö Oy Lahden Sammonkatu 8	0 %	100 %
24. Kiinteistö Oy Lahden Siltavouti	7,60 %	93,30 %
25. Lahden Rudolf Steiner-koulun Talo Oy	91,70 %	91,70 %
26. Lahden Terveystalo Oy	82,50 %	91,66 %
27. Musiikkiopiston Omakotisäätiö ~~sr.~~	100 %	100 %
28. Hollolan-Lahden Vesilaitos ~~ky~~	40 %	40 %
29. ~~Eteva ky~~	4,66 %	4,66 %
30. Lahden Jäähalli Oy	44,32 %	45,08 %
31. Lahden Konservatorio Oy	50,57 %	50,57 %
32. Radio- ja tv-museosäätiö	50 %	50 %

Huomioitavaa osavuosisikatsaukseen

- Tytäryhteisöt 1-21 on yhdistelty 31.3.2019 välitilinpäätöstiedoilla
- Tytäryhteisöt, säätiöt ja jäsenkuntayhtymät 22-32 on yhdistelty 31.12.2018 taseen tilinpäätöstiedoilla

LAHDEN KAUPUNKI

KONSERNITULOSLASKELMA (1 000€)	1.1.-31.3.2019	1.1.-31.3.2018	1.1.-31.12.2018
Myyntituotot	135 208	144 961	499 092
Maksutuotot	11 727	7 120	46 892
Tuet ja avustukset	5 250	4 256	18 951
Muut toimintatuotot	8 908	8 421	66 060
Toimintatuotot	161 093	164 757	630 995
Palkat ja palkkiot	-86 457	-85 536	-351 813
Eläkekulut	-19 374	-20 517	-80 234
Muut henkilösivukulut	-2 764	-3 191	-12 135
Henkilöstökulut	-108 595	-109 245	-444 182
Palvelujen ostot	-108 372	-101 316	-434 202
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-44 570	-48 299	-147 994
Avustukset	-14 116	-10 529	-48 941
Muut toimintakulut	-16 942	-16 878	-70 226
Toimintakulut	-292 596	-286 267	-1 145 546
TOIMINTAKATE	-131 503	-121 510	-514 563
Verotulot	124 788	124 017	460 249
Valtionosuudet	55 790	56 133	225 413
Rahoitustuotot ja -kulut	-4 933	-4 676	-16 219
VUOSIKATE	44 141	53 964	154 880
Poistot ja arvonalentumiset	-28 785	-26 342	-127 681
Satunnaiset erät	0	11	3 106
TILIKAUDEN TULOS	15 356	27 633	30 305

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA (1 000€)	1.1.-31.3.2019	1.1.-31.3.2018	1.1.-31.12.2018
<u>Toiminnan rahavirta</u>	41 068	47 888	128 155
Vuosikate	44 141	53 964	154 880
Satunnaiset erät	0	11	3 106
Tilikauden verot	-1 525	-3 286	-6 640
Tulorahoituksen korjauserät	-1 548	-2 801	-23 191
<u>Investointien rahavirta</u>	-25 523	-38 258	-228 853
Investointimenot	-30 009	-41 692	-272 918
Rahoitusosuudet investointeihin	0	0	653
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 486	3 434	43 412
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	15 545	9 630	-100 698
Rahoituksen rahavirta			
<u>Antolainauksen muutokset</u>	-23	3	409
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	-161
Antolainasaamisten vähennykset	-23	3	570
<u>Lainakannan muutokset</u>	-22 987	-6 108	63 386
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 330	0	171 748
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-23 699	-5 317	-80 939
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	-2 618	-791	-27 422
<u>Oman pääoman muutokset</u>	-121	-1 537	-2 090
Oman pääoman muutokset	-28	-10	-26
Muutokset vähemmistöosuudessa	-93	-1 527	-2 064
<u>Muut maksuvalmiuden muutokset</u>	-1 297	-8 784	24 229
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	495	361	-325
Vaihto-omaisuuden muutos	6 855	10 038	6 441
Saamisten muutos	6 296	-959	10 732
Korottomien velkojen muutos	-14 942	-18 225	7 380
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-24 427	-16 426	85 933
Rahavarojen muutos	-8 882	-6 797	-14 765
Rahavarat 31.12.	134 954	151 805	143 836
Rahavarat 1.1.	143 836	158 601	158 601

KONSERNITASE (1 000€)**31.3.2019****31.3.2018****31.12.2018**

VASTAAVAA

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

19 176

22 752

19 934

Aineelliset hyödykkeet

1 688 682

1 592 332

1 690 477

Sijoitukset

121 300

105 634

120 412

TOIMEKSIANTOJEN VARAT

842

1 067

907

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus

9 423

12 681

16 278

Saamiset

90 203

110 083

96 499

Rahoitusarvopaperit

12 180

45 484

48 781

Rahat ja pankkisaamiset

122 774

106 321

95 055

VASTAAVAA YHTEENSÄ**2 064 581****1 996 355****2 088 343**

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

Peruspääoma

437 196

437 196

437 196

Arvonkorotusrahasto

2 046

2 339

2 046

Muut omat rahastot

11 980

11 854

11 980

Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)

182 621

162 737

162 740

Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

12 660

23 346

19 881

PAKOLLISET VARAUKSET

19 372

19 592

19 344

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

5 267

5 684

4 837

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen

1 168 809

1 057 542

1 164 457

Lyhytaikainen

212 088

262 341

253 808

VASTATTAVAA YHTEENSÄ**2 064 581****1 996 355****2 088 343**

LAHTI

Lahti-konsernin suurimpien yhteisöjen tunnuslukuja

		Liikevaihto € 1 000 €	Tilikauden tulos € 1 000 €	Oma pääoma € 1 000 €
Lahti Energia Oy-alakonserni	2019	60 558	4 447	96 642
	2018	67 299	11 222	93 986
Lahti Aqua Oy-alakonserni	2019	8 687	240	42 084
	2018	9 293	402	40 716
Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy	2019	3 847	13	3 673
	2018	4 000	-347	3 578
Lahden Pysäköinti Oy	2019	647	177	8 213
	2018	630	145	7 957
Lahden Sairaalaparkki Oy	2019	267	40	478
	2018	259	82	546
Lahden seutu - Lahti Region Oy	2019	503	0	356
	2018	623	0	348
KOKO Lahti Oy	2019	1 623	-76	-39
	2018	1 734	10	351

Lahti-konsernin suurimpien yhteisöjen tunnuslukuja

		Liikevaihto € 1 000 €	Tilikauden tulos € 1 000 €	Oma pääoma € 1 000 €
Lahti Events Oy	2019	1 537	-502	-1 012
	2018	1 082	-139	-401
Lahden Talot Oy	2019	14 125	2 599	85 486
	2018	13 453	2 300	65 736
Spatium Toimitilat Oy	2019	1 900	66	6 570
	2018	1 526	61	3 196
Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy- al konserni	2019	1 038	-3	1 157
	2018	1 526	7	1 657
Provincia Oy	2019	5 774	2 180	4 269
	2018	6 414	636	2 132
Työterveys Wellamo Oy	2019	2 066	24	2 353
	2018	2 207	117	2 007

Lahti-konsernin suurimpien yhteisöjen tunnuslukuja

		Liikevaihto € 1 000 €	Tilikauden tulos € 1 000 €	Oma pääoma € 1 000 €
Lahden Työn Paikka Oy	2019	783	-352	-990
	2018	840	-204	-582
Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy	2019	7 110	7	-150
	2018	6 931	725	757
Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut Oy	2019	4 924	-69	146
	2018	4 837	67	160
* Koulutuskeskus Salpaus ky	2019	14 780	108	68 958
	2018	14 689	-296	66 913
* Päijät-Hämeen liiton ky	2019	6 472	-519	3 412
	2018	6 483	395	3 664
* Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä	2019	161 567	-2 112	61 615
	2018	163 896	-4 298	57 373
* Kuntayhtymän 100% luvut				

Tiivistelmät konserniyhtiöiden toimitusjohtajien osavuosikatsauksista

Lahti Energia

Lahti Energia konsernin I neljänneksen liikevaihto oli 60,6 M€, mikä oli n. 4,2 M€ budjetoitua vähemmän. Sähkön myynti oli 1,4 M€ budjetoitua pienempi. Kaukolämmön alkuvuoden myynti oli n. 2,4 M€ budjetoitua pienempi, johtuen lämpimästä talvesta.

Lahti Aqua –konserni

Vesikonsernin tuotteiden ja palveluiden myynti oli edelliseen vuoteen verrattuna noin 1-3 % pienempi. Muut myynti- ja sivutoiminnat tulot sekä liittymismaksutulot painottuvat vuoden loppujaksolle. Konsernin (ml. Labio Oy) kokonaistulot jäävät hieman budjetoidusta ja ovat noin 8,9 M€. Käyttökate 3,5 M€ (41 %) ja liikevoitto 0,9 M€ (10 %).

Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy

Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy:n 3kk:n liikevaihto, 3,8 M€, on hiukan budjetoitua parempi. Tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja on 0,04 M€. Ensimmäinen vuosineljännes on budjetoitu tappiolliseksi, koska jätemäärät ovat aina alkuvuodesta vähäisemmät. Koko vuoden ennakoitaan toteutuvan suunnitellusti, budjetoitu tulos on 0,4 M€.

Lahden Pysäköinti Oy

Yhtiön liikevaihto on ensimmäisen vuosineljänneksen aikana kasvanut 2,6 % verrattuna edellisen vuoden samaan ajankohtaan. Liiketoiminnan muihin tuottoihin ei muutoksia ja kiinteät kulut ovat kasvaneet 12,2 %.

KOKO Lahti Oy

KOKO Lahti Oy:n ensimmäinen kvartaali jäi hieman suunnitellusta liikevaihdon ollessa 12,8% budjetoitua pienempi. Kevätkauden osalta konserttiliiketoiminta on menestynyt poikkeuksellisen hyvin, messuliiketoiminnan jäädessä aivan aavistuksen budjetoidusta. Kokous- ja yritystapahtumien osalta tulos kulkee täsmällisesti budjetoidussa. Yhtiön tulosenuste on edelleen budjetoidun mukainen ja suunnitellut kehitykset yhtiön liiketoimintaan tullaan toteuttamaan.

Tiivistelmät konserniyhtiöiden toimitusjohtajien osavuositiedotteista

Lahden Talot Oy –konserni

Lahden Talot –konsernin liikevaihto maaliskuun jälkeen on n. 14,1 M€, joka on viime vuotta korkeammalla tasolla (13,5 M€ v. 2018). Konsernin liikevoitto on n. 3,5 M€ (3,3 M€ v.2018). Tulos ennen tilinpäätössiirtoja on tässä vaiheessa n. 2,8 M€ (2,9 M€ v. 2018). Konsernin liikevaihtoa on kasvattanut liiketoiminnan orgaaninen kasvu. Tuloskehitykseen ovat vaikuttaneet liikevaihdon kasvu sekä hallittu kustannuskehitys. Arvio Lahden Talojen tulevasta kehityksestä seuraavan kvartaalin aikana on, että konsernin liikevaihto ja tuloskehitys pysyvät budjetoidulla tasolla.

Provincia Oy

Liikevaihtoa kertyi 8,1 M€. Henkilöstökulut olivat 22 % liikevaihdosta. Liikevoittoa kertyi ensimmäisellä neljänneksellä EUR 2,2 M€. Liiketulosprosentti oli 38%. Provincia luopui ICT liiketoiminnastaan 1.2.2019 jolloin koko ICT liiketoiminta sekä siihen liittyvä henkilöstö siirtyivät Fujitsu Finland Oy:lle.

Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut Oy

Maaliskuun lopun taloudellinen tulos kirjanpidon mukaan on alijäämäinen 69 077 euroa. Tulokseen vaikutti erityisesti tammikuussa ilmoitettu lomapalkkavelan kirjausmuutos, johon ei voitu varautua. Seuraavina kuukausina tulosta kuitenkin parantaa asiakkailta jälkikäteen laskutettava myyntituotto.

Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy

Liikevaihto oli 7,1 M€. Viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna kasvua on 2,6 %. Alkuvuoden suoritemäärät eivät ole aivan budjetoidulla tasolla. Elintarvikekulut ovat 28 % liikevaihdosta. Elintarvikekustannusten kasvun pysäyttämiseksi tehdyt toimenpiteet ovat onnistuneet hyvin ja tuottaneet tulosta. Henkilöstökulut olivat lähes 46,4 % liikevaihdosta. Henkilöstökulujen muutos edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan oli + 0,5 M€.

